

טיפול רפואי ולפני עיוור – שו"ת

ראשי פרקים:

- א. טיפול באין-אונות
- ב. מניעת הידבקות באיידס
- ג. מניעת השרשת עובר – גלולת היום שאחרי

א. טיפול באין-אונות

שאלה: האם מותר לרופא לתת תכשיר העוזר לזקפה לגבר שאינו שומר תורה ומצוות והלכות נדה?

תשובה: אין בזה משום לפני עיוור לא תיתן מכשול, כי יש לתלות שגם בלי התכשיר הוא יקיים יחסי אישות. הוא גם עלול לחפש דרכים קלוקלות למלא יצרו, ואם אנחנו ממירים עבירה חמורה בעבירה קלה, אין בזה משום לפני עיוור. יש בזה ספק איסור מסייע ואיסור מחזק ידי עוברי עבירה.

אך יש לצרף דעת הפוסקים המתירים אם אין העבירה מיידית אלא לאחר זמן. יתר על כן, אף על פי שאין הגבר שומר תורה ומצוות, אולי אשתו כן שומרת על הלכות טהרת המשפחה באופנים מסויימים וכאשר יש לתלות, אין איסור לפני עיוור. ואין זו חובתנו לחקור.

סיכום: א. ממילא יעשה.

ב. אולי זה מציל מדבר גרוע.

ג. אין עבירה מיידית.

ד. יש לתלות.

ב. מניעת הידבקות באיידס

שאלה: לצעירים וצעירות לא נשואים שיש להם מחלה מדבקת העוברת דרך יחסי אישות (איידס, הרפס, זיכה), האם מותר להמליץ בשימוש בכובעון (קונדום), שזו האופציה הרפואית היחידה לקיום יחסי אישות?

תשובה: את העבירה של זנות ונדה ממילא יעשו, אך אין זה פותר אותנו מלהציל מהעברת מחלה וקל וחומר מחלה מסכנת. כאשר אי אפשר לתקן את הכל, יש לתקן מה שאפשר¹.

1. בנשמת אברהם ח"ד, אהע"ז סי"ה, ס"ק א, הובא בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, שאסור לתת "אמצעי מניעה כשלפי ההלכה אסור להם להשתמש בהם", ע"ש. -- העורך.

יתר על כן, יש סברא שיחסי אישות באופן זה כמו על עצים ואבנים מה שממעט איסור נידה. כמובן, על הרופא להמליץ להם שיימנעו לגמרי מיחסי אישות עד שיבריאו – עצה טובה לשמים ולבריות². והשומע ישמע³.

ג. מניעת השרשת עובר – גלולת היום שאחרי

שאלה: נשים שקיימו יחסי אישות לא מוגנים ואינן מעוניינות בהריון מגיעות לרופא למחרת בבוקר על מנת לקבל גלולת "היום שאחרי". המותר לתת תרופה זו או שיש בכך איסור הפלה?

תשובה: אם זו תרופה שמשנה את הסביבה ההורמונלית ברחם ומונעת את קליטת העובר ברחם (פוסטינר 2), אין זו הפלה, שהרי עוד לא היתה השרשה ובדיעבד אין בזה איסור גמור, לכן הרופא יכול להקל.

אם זו תרופה שמנתקת עובר שכבר נשתרש ברחם (מפיג'ין) יש בזה משום הפלה, אך כשעת דחק גדולה התיירו אותה הפוסקים תוך ארבעים יום, ובכגון זה אין לנו לחקור את מניעיה של האשה.

כמובן, גם כאן הרופא יכול לבטא את הסתייגותו, שלא נוח לו הענין מבחינה הלכתית, אבל מבחינה רפואית, כך הוא הענין. בכך, הוא ממעיט את ענין "מחזק עובדי עבירה". והשומע ישמע.

בכל שלוש השאלות, יש לצרף, כסניף להתיר את החשש שפרנסתו של הרופא תפגע, לא בגלל אובדן חולה פלוני, אלא שמא יפטרו אותו או ישללו את רשיונו אם לא ייעץ לפונים אליו כמקובל על המערכת הרפואית. והשיקול של פרנסה הוא אחת הסיבות המקילות בדין של לפני עיור⁴.

לכן ניתן למשוך לקולא כמה שאפשר. וכן בשלושת השאלות, הבעת הסתייגות הרופא מכל עצה שאינה על פי ההלכה ממעטת את הבעיה של מחזק ידי עוברי עבירה.

2. חשוב לדעת כי השיעור השנתי של כשלונות הקונדום במניעת הריון נע בין 10% ל-33% בנשים מתחת לגיל 25, ובין 1% ל-4% באשה מעל גיל 30. ראה:

Danforth's Obstetrics and Gynecology, 6th ed., 1990, P. 712. – העורך.

3. עוד על שאלת השימוש בקונדום למניעת איידס בזוג נשוי שאחד מהם נושא את הנגיף, ראו בספר הכינוס הבינלאומי הראשון לרפואה אתיקה והלכה (הוצאת המכון ע"ש ד"ר פלק שלזינגר ירושלים, תשנ"ו, 1996) שו"ת מאת הרב יהושע י' נויבירט, עמ' 165-178. -- העורך.

4. על איסור הסיוע להפלה מלאכותית ועל חובת הרופא להמנע מסיוע להפסקת הריון גם במחיר איבוד משרתו ראו בספר אסיא ח, הרדמה לצורך הפלה מלאכותית – שו"ת, בהשתתפות פרופ' א"ס אברהם, הרב אביגדר נבנצל והרב יהושע י' נויבירט, עמ' 51-70. -- העורך.